

Gras direct op zwad

Natter inkuilen is vaak geen punt

Met de maaier het gras meteen op zwad leggen: ideaal voor veehouders die het gewas niet te droog willen inkuilen. De machines zijn er, maar de animo is in Nederland minimaal.

Tekst: Sjoerd Hofstee – Foto's: Sjoerd Hofstee en leverancier

Grasdrogerijen zijn er fan van; zij gebruiken bij voorkeur een maaier die is uitgerust met een vijzel of dwarsafvoerbandjes die het gras meteen op een zwad liggen. Melkveeouders die het gras liefst vochtig inkuilen en de extra werkgangen van het harken en schudden willen overslaan, voelen er ook wel wat voor. Extra argument is dat de verliezen tot een minimum beperkt blijven en de vervuiling van het gras gering is.

Hoeveel loonwerkers en melkveeouders in Nederland inmiddels werken met maaiers die het gras direct op het zwad kunnen leggen, is onbekend. Loonwerkersbond Cumela en ook leveranciers kunnen geen cijfers geven. Dat komt ook doordat een deel van de machines tweedehands uit het buitenland wordt gehaald.

Loonwerker Ronald Bos uit het Friese Hoornsterzwaag kocht in 2010 zijn eerste Krone Big-M-maaier. Een type 500 met een werkbreedte van 13,5 meter. Deze was uitgerust met een vijzel die het gras in het midden bij elkaar bracht en in één keer op het zwad legde. Inmiddels werkt hij niet meer met deze machine, maar wel met drie andere Krone-zelfrijders: een 450 met een werkbreedte van 9,95 meter en twee Big-M 420's met een werkbreedte van 9,70 meter. Al deze zelfrijders zijn uitgerust met eenzelfde soort vijzel. Toch is er volgens de loonwerker maar weinig vraag naar deze manier van maaien. "Van de 9.000 hectare die ik op jaarbasis maai, maai ik circa 500 hectare direct op zwad. Melkveeouders zijn er terughoudend mee, ze willen niet te nat inkuilen. Ik heb slechts één klant die het vorig jaar met al zijn gras heeft geprobeerd."

Dat er niet meer vraag is, vindt de loonwerker jammer. De meerkosten voor de machine zijn 15.000 tot 20.000 euro. Toch koos ik ervoor omdat ik ervan uitga dat ik die meerkosten bij inruil grotendeels terugverdien. In Duitsland en Oostenrijk is deze manier van maaien namelijk populair. Een Krone Big-M zonder vijzel kan ik bij inruil alleen in Nederland kwijt. En dat drukt de prijs enorm."

Bandjes

De vijzel van de Krone Big-M-maaier draait het gras van de buitenste maaiers op het zwad van de frontmaaier. Een andere methode is die met dwarsafvoerbandjes. Marc Berghuis, verkoopmanager Noord-Nederland bij Krone, meldt dat dat vooral te maken heeft met het gewicht. "De vijzel in de bak is zwaar. En vaak zijn de maaiers ook al uitgerust met een zware kneuzer." De Krone B870 en B1000 Collect-maaiers zijn om die reden uitgerust met dwarsafvoerbandjes in plaats van met vijzels. De meerkosten van dwarsafvoerbandjes

bij een nieuwe triplemaaier zijn circa 16.000 euro bruto, aldus Berghuis.

Volgens Berghuis zijn alle Big-M machines die tegenwoordig worden verkocht uitgerust met zo'n vijzel. "Bij losse maaicombinaties is dat nog duidelijk de minderheid, maar de markt groeit wel." Vorig jaar, toen het zo droog was, zijn er volgens hem tien Big-M's teruggekomen waar alsnog een vijzelbak opgebouwd werd.

Loonbedrijf Kuper in Klazinaveen (Dr.) heeft ook ervaring met het maaien met een Big-M met een vijzel. Dat was een tweedehands machine die het bedrijf uit Duitsland haalde. Inmiddels heeft het loonbedrijf die machine weer ingeruild, maar maaien van gras direct op zwad, biedt het bedrijf nog steeds aan. Nu met een Pottinger triple-maaier met een werkbreedte van 10 meter en een 9 meter brede Claas-maaier. Beide machines zijn uitgerust met dwarsafvoerbandjes. "De laatste twee zomers waren droog. En dan vragen veehouders er echt om", verklaart Wilfred Suelmann van het loonbedrijf dat op jaarbasis zo'n 2.500 hectare gras maait,

'Volgend jaar weer gewoon harken'

René de Jong is melkveeouder in Hoornsterzwaag (Fr.). Sinds drie jaar schudt hij het gras niet meer en vorig jaar liet hij ook het harken achterwege. Alle snedes liet hij door zijn loonwerker Ronald Bos op zwad maaien en meteen hakselen. "Gemiddeld was het drogestofpercentage 20 procent. Dat blijkt te nat. Bij de laatste snede zaten we bij het inrijden vast op de kuil", vertelt De Jong. Hij is niet negatief over deze manier van maaien, maar volgend jaar pakt hij toch de hark er weer bij. "Ik ben ervan overtuigd dat de meeste melkveeouders hun gras te droog inkuilen. Maar 25 tot 30 procent drogestof werkt prima. Volgend jaar laat ik de loonwerker het gras weer gewoon volvelds maaien en na een halve of hele dag hark ik het gras bij elkaar. Ook al kost dat harken 15 euro per hectare, terwijl het maaien op zwad slechts 10 euro per hectare extra kost."

Vorig jaar, toen het extreem droog was, nam de vraag toe naar maaien op zwad en meteen hakselen.

‘Een vijzel kost 15.000 tot 20.000 euro extra’

De Krone Big-M-maaiers werken het gras naar het midden met behulp van een vijzel en niet met dwarsbandjes die je vaak bij triple-maaiers ziet.

waarvan circa 800 hectare direct op zwad. “Bij de machines met dwarsafvoerbandjes is de ruimte onder het frame van de maaier van belang”, zegt Suelmann. “Anders kan de machine een lang taai gewas onvoldoende verwerken. Wij hebben goed rondgekeken en denken dat de maaiers van Pöttinger en Claas voor deze techniek de beste machine aanbieden.”

In aanschaf koste de machine zeker 16.000 euro extra, schat Suelmann. Per hectare rekent zijn bedrijf 3 euro extra voor de inzet van de dwarsafvoerbandjes. Een heel beperkte meerprijs die tot doel had om meer maaiklanten binnen te halen. De meerprijs van 3 euro per hectare is onvoldoende om de extra investering terug te verdienen. Zijn collega Ronald Bos rekent 10 euro per hectare meer.

Dat bedrag komt ongeveer overeen met hetgeen loonbedrijf Van Huet in Duiven (Gld.) rekent. Vorig jaar werkte Van Huet voor het eerst met deze techniek. Dat doet het loonbedrijf met een JF Stoll met een werkbreedte van 11,60 meter. Het loonbedrijf maaide zo’n 1.500 hectare waarvan ongeveer de helft op zwad. “Als loonbedrijf probeer je je te onderscheiden”, verklaart

Wout Oosterink van het loonbedrijf de aanschaf van de machine. “Afgelopen zomer was er door de droogte veel vraag naar. Uiteindelijk verwacht ik dat we ongeveer 20 procent van het areaal direct op zwad zullen maaien.”

Oosterink vervolgt dat het bedrijf nog niet heel veel ervaring heeft met de machine. Toch heeft hij niet de indruk dat het maaien met dwarsbandjes veel meer vermogen en dus brandstof vraagt. Wilfred Suelmann van Kuper en Ronald Bos zijn dezelfde mening toegedaan. “Het maait wel iets langzamer”, zegt Bos. “Vooral in de rondgang van het perceel moet je wat correcter werken en langzamer rijden. En natuurlijk slijten vijzels en dwarsbandjes, waardoor de onderhoudskosten iets stijgen.”

Meer vermogen

Marc Berghuis van Krone erkent dat deze wijze van maaien meer vermogen kost. “Maar dat staat in geen verhouding tot bijvoorbeeld het extra vermogen dat een kneuzer vraagt.”

Arie Dunnewind van Duport in Dedemsvaart (O.) importeert maaiers van Pöttinger. Hij verkocht in Nederland nog maar twee

maaiers die het gras meteen op zwad kunnen leggen. Eén aan Kruger in Klazinaveen en een kleine aan Staatsbosbeheer met een werkbreedte van 3,52 meter.

“Staatsbosbeheer maait vaak een lang en droog gewas. Dan is die techniek ideaal. Je hoeft het niet meer bij elkaar te harken en het wordt niet té droog.”

De markt voor smalle maaiers die meteen op zwad kunnen maaien, is vooralsnog dus beperkt. Berghuis van Krone: “Als je een achtermaaier van 3,20 meter uitrust met een kneuzer én een vijzel of bandjes, dan wordt het geheel veel te zwaar. Dan moet je een forse trekker voor een relatief kleine maaier zetten. Dat is natuurlijk uit verhouding.”

Berghuis betwijfelt ook of veel veehouders het de extra investering waard vinden. Dat beaamt Dunnewind. “De maaier die Staatsbosbeheer van ons kocht, kostte 24.500 euro, terwijl die in een normale uitvoering zonder kneuzer 15.000 euro kost. Dat is een behoorlijke extra investering.”